

HUSYTYZM W CZECHACH

1. Przyczyny wystąpienia Jana Husa:

- schizma zachodnia przyczyniła się do zmniejszenia znaczenia papieżstwa w Europie – Kościół katolicki przechodził kryzys moralny i ideologiczny
- uznano konieczność reform wewnątrz Kościoła, które uzdrowiłyby stosunki wśród duchowieństwa
- na idee husytyzmu miały wpływ poglądy Jana Wiktora
- w Czechach najważniejsze znaczenie w hierarchii kościelnej i dworskiej osiągnęli obcokrajowcy, głównie Niemcy. Podobnie w miastach, najbogatsi mieszczaństwo (patrycjat) był pochodzenia niemieckiego. Rodziło to sprzeciw Czechów.
- poglądy Jana Husa były bardzo atrakcyjne dla Czechów
- bezpośrednią przyczyną powstania była śmierć Jana Husa, który na soborze w Konstancji został uznany za heretyka i spalony na stosie (1415). Czechów oburzył fakt, iż Jan Hus otrzymał list żelazny od króla Niemiec Zygmunta Luksemburskiego, który zagwarantował jego bezpieczeństwo podczas soboru
- w 1417 r. ogłoszone zostały „cztery artykuły praskie”, które zawierały program husytów:
 - każdy ma prawo swobodnie głosić Słowo Boże
 - komunię należy udzielać pod dwiema postaciami
 - sekularyzacja dóbr kościelnych (zeświecczenie)
 - karanie grzechów śmiertelnych przez władzę świecką

2. Powstanie husyckie w Czechach 1419 - 1436

1419 – wybuch powstania w Pradze skierowanego przeciwko niemieckiemu patrycjatowi miejskiemu.

Po śmierci króla Czech Wacława IV odmówiono korony królewskiej Zygmuntovi Luksemburczykowi. Spowodowało to wybuch wojny husyckiej 1419 – 1436

1420 – początek krucjat przeciwko husytom. Wyprawy te zakończyły się klęską krzyżowców. Husyci zwyciężyli dzięki talentowi ich dowódcy – Jana Žižki.

1427 – husyci rozpoczęli wyprawy odwetowe przeciwko agresorom i spustoszyli ziemie Moraw, Węgier, Śląska, Saksonii, Marchii Brandenburskiej i Zakonu Krzyżackiego.

3. Odłamy husytyzmu

- **kalikstyni** (inaczej utrakwiści) – **odłam umiarkowany** – optowali za umiarkowanymi reformami w Kościele katolickim. Domagali się: komunii pod dwiema postaciami, sekularyzacji dóbr kościelnych, wolności kazań; nie uznawali świeckiej władzy papieża i duchowieństwa. Odłam ten dążył do porozumienia z soborem powszechnym i był skłonny zawrzeć kompromis
- **taboryci** – **odłam radykalny** – domagali się zniesienia obciążeń feudalnych chłopstwa (pańszczyzny i poddaństwa); głosili równość wszystkich ludzi i wspólnotę dóbr. Odłam ten nie chciał podjąć żadnych rozmów z soborem; był przeciwny jakimkolwiek ustępstwom.

Kwestią sporną były rozmowy z katolikami. Sprzeczności doprowadziły do wojny domowej między kalikstynami, a taborytami.

1434 – w decydującej **bitwie pod Lipanami** taboryci ponieśli klęskę.

1436 – **kompakty praskie** – były wynikiem porozumienia między katolikami, a husytami. Dzięki postanowieniom soboru w Bazylei powstał czeski kościół narodowy, w którym liturgia była odprawiana w języku narodowym, a komunii udzielano pod dwiema postaciami chleba i wina. Uznano sekularyzację dóbr Kościoła katolickiego w Czechach.

Pierwszym królem husyckim został Jerzy z Podiebradu.